

Dosarul nr. 2ra-773/22
2-21074173-01-2ra-30052022

prima instanță: Judecătoria Bălți, sediul central – A. Roșca
instanța de apel: Curtea de Apel Bălți – S. Procopciuc, N. Chircu, E. Grumeza

ÎNCHEIERE

13 iulie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Maria Ghervas

examinând admisibilitatea recursului declarat de Olga Șulga, reprezentată de avocatul Violina Munteanu,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Natalia Zarișneac împotriva Olgăi Șulga cu privire la repararea prejudiciului material și moral, precum și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 01 februarie 2022 a Curții de Apel Bălți, prin care s-a admis apelul declarat de Olga Șulga și s-a modificat hotărârea din 26 august 2021 a Judecătoriei Bălți, sediul central, în sensul micșorării sumei adjudecate cu titlu de reparare a prejudiciului moral,

constată:

La 19 mai 2021, Natalia Zarișneac, reprezentată de avocatul Ana Sofroni, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Olgăi Șulga cu privire la repararea prejudiciului material și moral, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a invocat că fiica sa minoră frecventează școala în aceeași clasă cu copilul Olgăi Șulga, fiind colege de clasă la liceul moldo-turc „Orizont”.

La 27 martie 2020, Olga Șulga a postat pe rețele de socializare informații defăimătoare în privința sa și a familiei sale, precum și a înjurat-o. În opinia reclamantei, faptul că a fost înjurată în public pe rețele de socializare Facebook, Instagram, informație care este disponibilă pentru toate contactele pe care le are Olga Șulga în rețelele de socializare, a înjosit-o, i-a defăimat onoarea și demnitatea, precum și i-a ponegрит reputația profesională de medic.

Reclamanta a menționat că Olga Șulga a sesizat Ministerul Sănătății în privința calităților sale de medic, fapt care de asemenea i-a prejudiciat reputația profesională, or, medicul are un statut social special, iar reputația pe care o deține este rezultatul muncii și a efortului depus timp de ani de zile. Respectiv, nimănui nu îi este permis să discrediteze o persoană în mod public.

În opinia reclamantei, în cazul în care Olga Șulga consideră că ea, în calitate de medic, i-a cauzat careva prejudicii, aceasta este în drept să apeleze la organele abilitate și procedee legale pentru a-și apăra drepturile și interesele presupus lezate, dar nicidecum nu este în drept să recurgă la discreditări publice.

Deopotrivă, reclamanta a evocat că, datorită comportamentului necorespunzător al Olgăi Șulga, s-a creat o atmosferă insuportabilă și în clasa unde copilul său frecventează școala, de fiecare dată la ședințele cu părinții (chiar și cele on-line) Olga Șulga nu evită să o jignească, îndemnând la acest comportament și copilul acesteia. Ca rezultat nu doar ea are de suferit, dar și fiica sa minoră, care se întâlnește zilnic cu fiica Olgăi Șulga. Ba mai mult ca atât, Olga a preîntâmpinat-o că va face tot posibilul ca ea să fie nevoită să schimbe copilul la altă școală.

Reclamanta a notat că defăimarea publică, prin intermediul rețelelor de socializare și injuria adusă în public, la care au acces atât persoanele apropiate cât și pacienții săi, i-a adus grave suferințe morale pe care le estimează la suma de 20 000 de lei.

Cu titlu subsecvent, reclamanta a învederat că, din cauza acțiunilor Olgăi Șulga, a suportat și un prejudiciu material, care constă în asistența juridică acordată de către un avocat în cadrul cauzei contravenționale intentată pe numele Olgăi Șulga, pentru care a achitat suma de 4 000 de lei, dar și suma de 5 000 de lei pentru asistența juridică acordată în prezenta cauză civilă.

Reclamanta Natalia Zarișneac a solicitat prin cererea de chemare în judecată încasarea din contul Olgăi Șulga în beneficiul său a sumei de 20 000 de lei, cu titlu de reparare a prejudiciului moral și suma de 9 000 de lei, cu titlu de compensare a cheltuielilor de asistență juridică acordată în cadrul cauzei contravenționale și a în cadrul prezentei cauze civile.

Prin hotărârea din 26 august 2021 a Judecătorei Bălți, sediul central, s-a admis cererea de chemare în judecată a Nataliei Zarișneac.

S-a încasat de la Olga Șulga în beneficiul Nataliei Zarișneac suma de 4 000 de lei, cu titlu de reparare a prejudiciului material, suma de 20 000 de lei, cu titlu de reparare a prejudiciului moral și suma de 5 000 de lei, cu titlu de compensare a cheltuielilor de asistență juridică.

S-a încasat de la Olga Șulga în beneficiul statului taxa de stat în cuantum de 250 de lei (f.d. 29, 34-35).

La 24 septembrie 2021, în interiorul termenului prevăzut la art. 362 din Codul de procedură civilă, Olga Șulga, reprezentată de avocatul Violina Munteanu, a declarat apel împotriva hotărârii din 26 august 2021 a Judecătorei Bălți, sediul central (f.d. 31).

Prin decizia din 01 februarie 2022 a Curții de Apel Bălți s-a admis apelul declarat de Olga Șulga.

S-a modificat hotărârea din 26 august 2021 a Judecătorei Bălți, sediul central în latura prejudiciului moral, micșorând cuantumul de la 20 000 de lei la 5 000 de lei.

În rest, hotărârea primei instanțe s-a menținut (f.d. 84, 85-88 recto-verso).

În consolidarea soluțiilor instanțele inferioare au reținut că, la 27 martie 2020, Olga Șulga prin intermediul rețelelor de socializare a înjurat-o public pe Natalia Zarișneac, fapt pentru ce în privința primei a fost întocmit un proces-verbal cu privire la contravenție în baza art. 69 alin. (2) din Codul contravențional

și aplicată sancțiune sub formă de amendă în mărime de 24 unități convenționale, (f.d. 10-11), iar reclamanta Natalia Zarișneac fiind recunoscută în calitate de victimă pe cauza contravențională (f.d. 12). Din acest considerent, Olga Șulga este ținută să-i repare Nataliei Zarișneac prejudiciul material și moral cauzat prin acțiunile sale ilicite, de defăimare publică.

Instanța de apel a considerat irelevante argumentele Olgăi Șulga, precum că are la întreținere patru copii minori și nu are resurse pentru achitarea sumei adjudecate de prima instanță cu titlu de reparare a prejudiciilor, or, răspunderea pentru fapta prejudiciabilă, inclusiv cea materială, survine indiferent de vârstă și unele criterii sociale, iar cuantumul despăgubirilor trebuie stabilit astfel, încât acesta să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor.

Însă, distinct concluziilor primei instanțe, Curtea de Apel Bălți a considerat că, deși Natalia Zarișneac este îndreptățită să obțină repararea prejudiciului moral, cauzat prin comiterea de către Olga Șulga la 27 martie 2020 a contravenției prevăzute la art. 69 din Codul contravențional, suma de 20 000 de lei este exagerată în raport cu gravitatea suferințelor suportate către aceasta.

Astfel, instanța de apel a opinat că suferințele reclamantei estimate de prima instanță la suma de 20 000 de lei sunt disproporțional de mari, în raport cu cazul produs între părți, consecințele acestuia și valorile morale lezate, din care considerente această sumă urmează a fi micșorată de la 20 000 de lei până la 5 000 de lei.

La 12 mai 2022, Olga Șulga, reprezentată de avocatul Violina Munteanu, a depus prin intermediul oficiului poștal cerere de recurs împotriva deciziei din 01 februarie 2022 a Curții de Apel Bălți, solicitând casarea parțială a deciziei recurate și a hotărârii din 26 august 2021 a Judecătoria Bălți, sediul central, în partea admiterii pretenției cu privire la repararea prejudiciului material în sumă de 4 000 de lei, cu pronunțarea în această parte a unei hotărâri noi în sensul respingerii acestei pretenții; modificarea deciziei recurate în latura pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral, micșorând suma adjudecată de la 5 000 de lei la 500 de lei; modificarea hotărârii primei instanțe în partea încasării taxei de stat, cu micșorarea cuantumului acesteia proporțional pretențiilor admise; compensarea din contul Nataliei Zarișneac în beneficiul său a cheltuielilor de judecată în sumă de 5 125 de lei (f.d. 1000-107, 109)

În motivarea recursului a reiterat circumstanțele faptice ale cauzei și a transpus unele constatări și concluzii ale instanțelor inferioare.

Suplimentar, recurenta a invocat că instanța de apel nu a ținut cont de faptul că, deși Natalia Zarișneac a fost recunoscută în calitate de victimă pe cauza contravențională și a anexat un bon prin care se presupune că ar fi achitat avocatului suma de 4 000 de lei pentru serviciile juridice acordate în cadrul dosarului contravențional, potrivit ordonanței de recunoaștere în calitate de victimă pe cauza contravențională Natalia Zarișneac nu a fost asistată de avocat.

Respectiv, suma de 4 000 de lei a fost încasată neîntemeiat, deoarece Natalia Zarișneac nu a prezentat probe ce ar confirma faptul că a fost asistată de avocat în cadrul acelei cauze contravenționale.

La fel, recurenta a considerat că instanța de apel nu a interpretat și aplicat eronat prevederile art. 2037 alin. (1) din Codul civil, la determinarea mărimii despăgubirii pentru prejudiciu moral, or, suma de 5 000 de lei este exagerată și

trebuie micșorată până la suma de 500 de lei, care este echitabilă și va aduce satisfacție persoanei vătămate. În acest sens, la stabilirea cuantumului prejudiciului moral, instanța de apel nu a dat apreciere faptului că conflictul dintre Olga Șulga și Natalia Zarișneac a fost provocat de către ultima. De asemenea, a fost ignorat argumentul că Olga Șulga are la întreținere patru copii minori și nu este angajată în câmpul muncii, iar acest fapt implică imposibilitatea acesteia de a achita o sumă mai mare de 500 de lei în contul reparării prejudiciului moral.

La 31 mai 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa reprezentantului intimatei Natalia Zarișneac, avocatului Ana Sofroni, pentru notificare copia recursului declarat de Olga Șulga, reprezentată de avocatul Violina Munteanu, împotriva deciziei din 01 februarie 2022 a Curții de Apel Bălți, explicându-i dreptul de a depune referință asupra acestuia (f.d. 112).

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul de admisibilitate al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil, din motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Completul de admisibilitate al instanței de recurs subliniază că, un stat care dispune de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii săi se bucură de principiile unui proces echitabil prevăzute la articolul 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (a se vedea cauza Lebedinski v. Republica Moldova, 16 septembrie 2015, § 32; cauza Sultan v. Republica Moldova, 05 iunie 2018, § 24).

În aceste condiții, procedura de admisibilitate a cererii de recurs va fi efectuată și analizată prin prisma articolului precitat, care cuprinde, în mod particular, dreptul de acces la justiție și dreptul de a fi auzit.

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, pentru că prin însăși natura sa, recursul trebuie reglementat de către stat, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere.

În acest sens, criteriile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea *inter alia* cauzele Marc Brauer v. Germania, 01 septembrie 2016, § 34; Miessen v. Belgia, 16 octombrie 2016, § 64; Samardžić v. Croația, 20 iulie 2017, § 28; Zubac v. Croația (Marea Cameră), 05 aprilie 2018, § 82).

Așadar, prin prisma articolului 433 din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate verifică dacă actul judecătoresc de dispoziție recurat poate constitui obiectul recursului, dacă cererea dedusă judecății este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost declarată în termen.

Prin urmare, obiectul prezentei cereri se referă la decizia din 01 februarie 2022 a Curții de Apel Bălți, care intră în categoria de acte specificate în articolul 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Succesiv, completul de admisibilitate notează că, în cazul în care, dreptul de acces la justiție este limitat fie de lege, fie de fapte, instanțele naționale trebuie să verifice dacă aceste restricții au redus esența dreptului și, în special, dacă ele urmăresc un scop legitim și dacă există o legătură rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul care trebuie îndeplinit (a se vedea cauzele *Levages Prestations Servicii v. Franța*, 25 octombrie 1996, § 40; *Tricard v. Franța*, 10 iulie 2001, §§ 29, 33; *Freitag v. Germania*, 19 iulie 2007, § 37; *Marc Brauer*, 01 septembrie 2016, § 34).

Articolul 434 din Codul de procedură civilă prescrie că, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

În conformitate cu art. 111 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade. Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.

Normele procedurale referitoare la termenele pentru căile de atac sunt, înafara oricărui dubiu, menite să asigure buna administrare a justiției și respectarea, în special, a principiului securității juridice. Persoanele vizate trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (a se vedea cauzele *Tricard v. Franța*, 10 iulie 2001, § 29; *Nicolae Popa v. România*, 09 decembrie 2014, § 16; *Tence v. Slovenia*, 31 mai 2016, § 31). Mai mult, CtEDO a statuat că, în cazul în care termenul pentru o cale de atac ordinară este prelungit după o perioadă considerabilă de timp, o astfel de decizie poate încălca principiul securității juridice (a se vedea cauzele *Pononyov v. Ucraina*, 03 aprilie 2008, § 41; *Ustimenko v. Ucraina*, 20 octombrie 2015, § 47).

Dispozitivul deciziei Curții de Apel Bălți a fost pronunțat la 01 februarie 2022. Potrivit extrasului din poșta electronică cu adresa „veronica.birliba@justice.md”, copia deciziei motivate din 01 februarie 2022 a Curții de Apel Bălți a fost notificată reprezentantului recurentei, avocatului Ana Sofroni, în mod electronic la 15 martie 2022 (f.d. 185).

Astfel, completul de admisibilitate opinează că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal, deoarece cererea de recurs a fost predată oficiului poștal la 12 mai 2022 (f.d. 100, 109).

Succesiv, completul de admisibilitate evocă faptul că, în conformitate cu articolul 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

Conform articolului 433 din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

- a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4);
- a¹) recursul este depus împotriva unui act ce nu se supune recursului, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 429 alin. (5);
- b) recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434;
- c) persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare;
- d) recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat.

In concreto motivelor inserate în cererea de recurs, completul de admisibilitate le apreciază ca fiind lipsite de substanță și care nu pot fi acceptate. Or, recursul împotriva deciziei instanței de apel este o cale de atac de drept, vizând în exclusivitate legalitatea actului de dispoziție contestat. Însă, din analiza cererii de recurs depuse de Olga Șulga, reprezentată de avocatul Violina Munteanu, rezultă că aceasta nu a evidențiat memoriul ilegalității și netemeinicii deciziei recurate, limitându-se la reiterarea circumstanțelor faptice ale cauzei și transpunerea unor concluzii ale instanței de apel.

În acest sens, completul de admisibilitate menționează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici care, circumscrise fiind motivelor de recurs îngăduite de lege, sunt de natură a învedera ilegalitatea hotărârii. Respectiv, nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea

recursului cu indicarea motivelor de ilegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

La caz, completul de admisibilitate vădește că, argumentele invocate în cererea de recurs, după esența lor, pot fi încadrate în temeiurile aplicabile doar procedurii de apel și nu se regăsesc în articolul 432 din Codul de procedură civilă, aplicabil recursului. Ba mai mult ca atât, acestea au fost deja supuse examinării și aprecierii de către instanța de apel prin prisma articolului 130 din Codul de procedură civilă, fiindu-le oferite concluziile de rigoare și, prin urmare, nu urmează a fi reiterate în ordine de recurs.

Ipotezele relevate certifică în mod clar caracterul lipsit de substanță al recursului declarat, deoarece Olga Șulga, reprezentată de avocatul Violina Munteanu, nu a invocat niciun argument plauzibil în vederea justificării ilegalității deciziei instanței de apel. Astfel, se evidențiază caracterul declarativ al recursului, deoarece este lipsit de conținut și desprinde simplul fapt al dezacordului recurentei cu soluția dată de instanța inferioară, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului.

În acest sens, completul reamintește că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a precizat că dreptul de a fi auzit în combinație cu dreptul la un recurs efectiv sunt în primul rând chestiuni de reglementare în dreptul intern și este în principiu, competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (*Doorson v. Olanda*, 26 martie 1996, § 67). La acest capitol instanța de recurs reține că recursul declarat de Olga Șulga, reprezentată de avocatul Violina Munteanu nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, ce ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, iar ca urmare nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, fiind lipsit de șanse de succes și nu este capabil să ofere îndreptarea situației din decizia recurată.

Subsidiar, completul de admisibilitate relevă că, în condițiile din speță, cererea de recurs a fost depusă după ce Olga Șulga a avut posibilitatea de a fi auzită de o instanță de fond și de o instanță de apel, fiecare dintre care a avut deplină jurisdicție (a se vedea *mutatis mutandis* „Levages Prestations Services” v. Franța, cererea nr.21920/93 din 25 octombrie 1996, §§ 48-50).

Prin urmare, instanța de recurs apreciază că recurentei i-a fost asigurat dreptul de acces la o instanță și dreptul de a fi auzită combinat cu dreptul la un recurs efectiv. De fapt, în cazul când nu există suspiciuni privind încălcarea echității procedurii din perspectiva art. 6 § 1 din CEDO, rezultă că participanții au reușit să pună în discuție în fața instanțelor toate observațiile și raționamentele pe care le considerau necesare în vederea apărării punctului său de vedere (*Blücher v. Cehia*, cererea nr. 58580/00 din 11 aprilie 2005, §§ 65-67)

Din considerentele menționate și având în vedere faptul, că instanța de apel a examinat cauza sub toate aspectele, a verificat și a apreciat corect probele prezentate, a aplicat și interpretat elocvent normele de drept material și

procedural, iar argumentele invocate în recurs nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, în unanimitate, ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Olga Șulga, reprezentată de avocatul Violina Munteanu, împotriva deciziei din 01 februarie 2022 a Curții de Apel Bălți, în baza articolului 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Olga Șulga, reprezentată de avocatul Violina Munteanu, împotriva deciziei din 01 februarie 2022 a Curții de Apel Bălți.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Galina Stratulat

Maria Ghervas